

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina et Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG

I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	24
--	-----------

II. Gramatika:

	12
--	-----------

III. Civilizacija:

	12
--	-----------

Ukupni broj bodova:

	48
--	-----------

Članovi županijskog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto natjecanja: _____

Županija: _____

24. veljače 2015.

I. PRIJEVOD:

Uz pomoć rječnika prevedi tekst. Označene riječi potraži u komentaru.

(Tekst je dio Ciceronova djela o prijateljstvu.)

Est enim amicitia nihil aliud nisi¹ omnium divinarum humanarumque rerum cum benevolentia et caritate consensio; qua² quidem haud³ scio an excepta sapientia⁴ nihil⁵ melius homini sit a dis immortalibus datum. Divitias alii praeponunt, bonam alii valetudinem, alii potentiam, alii honores, multi etiam voluptates... Quid dulcius est quam habere quicum⁶ omnia audeas sic loqui ut⁷ tecum.

Amicitia res plurimas continet; quoquo te verteris, praesto est, nullo loco excluditur, numquam intempestiva, numquam molesta est; itaque non aqua, non igni, ut⁸ aiunt, locis⁹ pluribus utimur quam amicitia. Nam et secundas¹⁰ res splendiores facit amicitia et adversas¹¹ partiens communicansque leviores.

KOMENTAR

1 **nisi** - osim

2 **qua** - odnosi se na amicitia

3 **haud scio** = nescio

4 **excepta sapientia** - izuzevši mudrost

5 **nihil** - išta

6 **quicum** - (nekog) s kim

7,8 **ut** - kao

9 **locis pluribus** = in locis pluribus

10 **res secundae** - sreća

11 **res adversae** - nesreća

Županijsko natjecanje iz latinskog i grčkog jezika u kategoriji Latinski jezik za osnovne škole,
šk. god. 2014./2015.

PRIJEVOD:

	max 24
--	---------------

II. GRAMATIKA

1. Navedenim riječima promijeni oblik u zadani.

nihil	genitiv singulara	
melius	pozitiv priloga	
dis immortalibus	genitiv plurala	
utimur	3. l. sg. ind. perf.	

	max 4
--	-------

2. Dekliniraj gerund glagola *do*, *1. dedi*, *datum* i prevedi svaki padež na hrvatski jezik.

G _____ - _____

D _____ - _____

Ak _____ - _____

Ab _____ - _____

	max 4
--	-------

3. Navedi naziv konstrukcije u zadanim rečenicama i prevedi rečenice.

a) Amicitia vera nobis semper servanda erat.

konstrukcija _____

prijevod _____

b) Exemplis ex historia Romana lectis multa de amicitia scivimus.

konstrukcija _____

prijevod _____

	max 4
--	-------

	max 12
--	---------------

III. CIVILIZACIJA

1. Dopuni poslovice.

- a) _____ certus in re incerta cernitur.
- b) _____ mutant mores.
- c) Duobus litigantibus tertius _____
- d) Quidquid id est, timeo _____ et dona ferentes.

	max 4
--	-------

2. Prema navedenom opisu navedi osobu ili pojam.

- a) prijatelj i zaštitnik umjetnicima Augustovog doba: _____
- b) rijeka koja simbolizira rizičan potez: _____
- c) vođa urotnika protiv Cezara, bliski prijatelj-izdajnik: _____

	max 3
--	-------

3. Kojim društvenim staležima pripadaju navedeni članovi?

- a) populari _____
- b) optimati _____
- c) patres _____

	max 3
--	-------

4. Koju osnovnu dužnost imaju navedeni robovi?

- a) nomenclator _____
- b) ornatix _____

	max 2
--	-------

	max 12
--	---------------

RJEŠENJA

Uputa ispravljačima: Polovične i nepotpune odgovore nije moguće vrjednovati s pola boda, već isključivo s 1 bodom ili s 0 bodova. Podsjećamo da je način vrjednovanja testova na županijskoj razini podložan reviziji Državnog povjerenstva te da će svi kriteriji bodovanja biti ujednačeni. Ponuđena rješenja, osobito u prijevodu teksta, orijentacijskog su karaktera. Od ispravljača se očekuje da priznaju i rješenja koja nisu identična predloženima, ako su ispravna.

I. PRIJEVOD

Est enim amicitia nihil aliud	Prijateljstvo naime nije ništa drugo	1
nisi omnium divinarum humanarumque rerum ...consensio	nego sklad svih božanskih i ljudskih stvari	1
cum benevolentia et caritate;	s dobrohotnošću i milostivošću (ljubavi);	1
qua quidem haud scio	od kojeg doista ne znam	1
an excepta sapientia nihil melius homini sit	je li, izuzevši mudrost, išta boljeg čovjeku	1
a dis immortalibus datum.	od besmrtnih bogova dano.	1
Divitias alii praeponunt,	Jedni (neki, pojedini...) više vole / stavljaju ispred (prijateljstva) bogatstvo	1
bonam alii valetudinem, alii potentiam	drugi (neki, pojedini...) dobro zdravlje, treći (neki, pojedini...) moć	1
alii honores, multi etiam voluptates...	četvrti (neki, pojedini...) počasti, mnogi čak naslade.	1
Quid dulcius est	Što je slađe	1
quam habere	nego imati	1
quicum omnia audeas	(nekog) s kim bi se usudio sve	1
sic loqui ut tecum?	tako govoriti kao sa samim sobom?	1
amicitia res plurimas continet;	Prijateljstvo sadrži vrlo mnoge stvari;	1
quoquo te verteris,	kamo god se okreneš,	1
praesto est,	pri ruci je (tu je, od pomoći je)	1
nullo loco excluditur,	nije isključeno ni s jednog mjesta	1
numquam intempestiva, numquam molesta est;	nikad nije nezgodno, nikad dosadno/neugodno/naporno;	1
itaque non aqua, non igni, utimur	stoga se ni vodom ni vatrom ne koristimo	1
ut aiunt,	kako kažu	
locis pluribus quam amicitia.	na više mjesta nego prijateljstvom.	1
Nam et secundas res splendiores facit amicitia	Naime i sreću prijateljstvo čini sjajnijom	1
et adversas partiens	i nesreću dijeleći	1
communicansque leviores.	i priopćavajući lakšom.	1

Prijevod: 24

II. GRAMATIKA

1. nullius rei, bene, deum/deorum immortalium, usus/usa/usum est	1/1/1/1
2. G dandi = davanja	1
D dando = davanju	1
Ak ad dandum = za davanje	1
Ab dando = davanjem/ davajući	1
3. a) PKP	1
Pravo/istinsko prijateljstvo smo uvijek trebali čuvati.	1
b) Ablativ apsolutni s participom	1
Kad (budući da/...) su pročitani primjeri iz rimske povijesti, saznali smo mnogo o prijateljstvu.	1

Gramatika: **12**

III. CIVILIZACIJA

1. a) Amicus b) Honores c) gaudet. d) Danaos	1/1/1/1
2. a) Mecenat b) Rubikon c) Brut	1/1/1
3. a) plebejci, puk, b) vladajuća klasa, plemstvo, c) senatori	1/1/1
4. a) došaptava gospodarima imena prolaznika, b) uređuje kosu svoje gospodarice.	1/1

Civilizacija: **12**

Ukupno: 48